

TEORETYCZNE PODEJŚCIE DO TŁUMACZEŃ TERMINÓW TECHNICZNYCH PRZEMYSŁU ROPY I GAZU

Słownictwo techniczne jest używane w działach nauki, choć obejmuje to dużą część powszechnie używanych słów.

Tłumaczenie w dziedzinie ropy i gazu jest jednym z najbardziej złożonych rodzajów tłumaczenia technicznego z punktu widzenia specjalistycznej terminologii [2].

Trudności tłumaczenia terminów w przemyśle naftowym i gazowym polega na tym, że wiele z nich należy do bezekwiwalentnego słownictwa, ale nie oznacza to niemożność ich tłumaczenia. W przypadku słownictwa naftowego i gazowego charakterystyczna jest gra językowa i środki wyrazu językowego. Stopniowo naftowo-gazowe terminy zyskują odpowiedniki tłumaczeń, a proces ten odbywa się dość dynamicznie.

W trakcie badań nad tłumaczeniem terminologii ropy i gazu stosuje się kilka sposobów tłumaczenia.

1. Ekwiwalent (odpowiednik). Optymalnym i najczęstszym sposobem tłumaczenia terminów jest identyfikacja w języku tłumaczenia odpowiednika terminu w oryginalnym języku. Ta metoda jest najbardziej produktywna, ponieważ istnieją długookresowe odpowiedniki terminów w języku oryginału i języku tłumaczenia, które oznaczają konkretne pojęcia, zjawiska lub przedmioty.

2. Kalkowanie. Podczas tłumaczenia tekstów związanych z ropą i gazem wykorzystana jest kalkowanie semantyczne.

3. Tłumaczenie opisowe. W takiej metodzie słowo jest zastępowane w języku tłumaczenia frazą, która odpowiednio przekazuje znaczenie tego słowa. Podczas stosowania tłumaczenia opisowego jest ważne upewnić się, że nie ma przetłumaczonej kopii w języku tłumaczenia, aby nie tworzyć terminologicznych dubletów w języku tłumaczenia. Oczywiście jest, że przetłumaczone słowniki nie mogły jeszcze tego odnotować, ale można je w szczególności ustalić w już przetłumaczonej literaturze.

4. Przybliżone tłumaczenie lub tłumaczenie za pomocą "analogu". Zawiera się w wyborze najbliższego w sensie odpowiednika w języku tłumaczenia.

Trudności w tłumaczeniu terminologii to: niejednoznaczność terminów, brak dopasowania tłumaczenia w przypadku neologizmów, narodowa zmienność terminów [3]. Przyczyny typowych błędów:

~ 92 ~

- pragnienie "tłumaczenia" poszczególnych słów w złożonych terminach;
- naruszenie logicznego połączenia między częściami;

□ niemożność odwrócenia uwagi od konkretnych form słów i niemożność wykorzystania kontekstu do określenia ich znaczenia jest jednym z typowych błędów w tłumaczeniu [1].

Największą trudnością w tłumaczeniu jest właściwy wybór znaczenia słowa. Na przykład w języku angielskim temat słowa może mieć różne znaczenia, w zależności od tematu, w którym jest używane. Aby uniknąć błędów podczas tłumaczenia, należy poprawnie korzystać z literatury referencyjnej i słowników. Takie podejście pozwala uniknąć licznych błędów i precyzyjnie przekazać treść oryginału, tworząc nie tylko dokładne, ale także kompetentne tłumaczenie.

Tłumaczenie terminologii odbywa się za pomocą różnych technik, a mianowicie poprzez takie transformacje międzyjęzykowe, jak: leksykalne, leksykalno-semantyczne i leksykalno-gramatyczne. Zadaniem tłumacza jest właściwy wybór w trakcie procesu tłumaczenia, aby dokładnie przekazać znaczenie dowolnego terminu.

Tak więc chodzi nie o to, co jest tłumaczone, ale jak i po co jest tłumaczone. Tłumaczenie techniczne jest przede wszystkim tłumaczeniem używanym do celów specjalnych, w szczególności do wymiany specjalnych informacji, które są odbierane i postrzegane w różnych językach.

Trudności w tłumaczeniu terminów mogą powodować ich niejednoznaczność (jedno i to samo pojęcie może mieć różne znaczenia w różnych systemach terminologicznych). Dlatego dla ich poprawnego tłumaczenia konieczne jest określenie przynależności terminu do określonego pola terminologicznego.

Literatura

1. *Карабан В.І. Переклад англійської наукової і технічної літератури.*

Грамотичні труднощі, лексичні, термінологічні та жанрово-стилістичні проблеми /

В. І. Карабан. – Вид. 4, випр. – Вінниця : Нова книга. – 2004. – 576 с.

2. *Лейчик В.М. Лингвистические проблемы терминологии и научно-технический*

перевод / В. М. Лейчик, С. Д. Шелов. – М.: Всесоюзный центр переводов. – 1990. – 80 с.

3. *Ключник О. Труднощі науково-технічного перекладу [Електронний ресурс]:*

стаття з наукової конференції / О. Ключник, Г. Грицик. – К. – 2013. – 4 с. – Режим

доступу: <http://conferences.neasmo.org.ua/node/1408>